М. С. Дрозд

БССР ЯК СПРОБА СТВАРЭННЯ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНСЦІ НА СЫЦАЯЛІСТЫЧНАЙ АСНОВЕ

Разглядаюцца цікавыя падзеі, якія папярэднічалі ўтварэнню БССР.

Непасрэдны ўплыў на ўтварэнне беларускай дзяржавы аказалі беларускія секцыі РКП(б). Пераважная іх большасць лічыла, што Беларусь павінна стаць Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікай і быць у цеснай федэратыўнай сувязі з РСФСР. Аднак, некаторыя супрацоўнікі Паўночна-Заходняга камітэта РКП(б) выказваліся за наданне ёй толькі аўтаноміі ў складзе РСФСР, у т.л. яго кіраўнік А. Мяснікян (Мяснікоў). Практычную работу па падрыхтоўцы да абвяшчэння БССР вялі Народны камісарыят па справах нацыянальнасцей РСФСР на чале з І. Сталіным і Паўночна-Заходні абласны камітэт РКП (б) з удзелам створанага пры Наркамнацы Беларускага нацыянальнага камісарыята. 23 снежня 1918 г. у Маскве праходзіла пасяджэнне камісіі Усерасійскага цэнтральнага выканаўчага камітэта, на якой адбылося юрыдычнае афармленне Заходняй вобласці як адміністрацыйна-тэрытарыяльнай адзінкі РСФСР. Аднак 24 снежня 1918 г. ЦК РКП(б) прыняў рашэнне аб утварэнні Беларускай ССР. 25 снежня 1918 г. у Наркамнацы РСФСР адбылася нарада І. Сталіна з адказнымі работнікамі Белнацкаму, членамі Цэнтральнага бюро (ЦБ) беларускіх секцый РКП(б) і Камітэта Маскоўскай беларускай секцыі РКП(б). На ёй абмяркоўвалася пытанне аб практычным здзяйсненні рашэння ЦК РКП(б) і аб будучым Часовым рабоча-сялянскім урадзе БССР. 27 снежня ў Наркамнацы РСФСР з удзелам кіруючых партыйных і савецкіх работнікаў Заходняй вобласці, Белнацкама, ЦБ беларускіх секцый, Камітэта Маскоўскай беларускай секцыі РКП(б) абмеркавалі пытанні пра тэрыторыю рэспублікі, структуру і склад яе ўрада, падрыхтоўку праекта Маніфеста пра абвяшчэнне БССР. 29 снежня прадстаўнікі беларускіх секцый пры ЦК РКП(б) З. Жылуновіч, А. Чарвякоў і іншыя выехалі з Масквы ў Смаленск для ўдзелу ў VI Паўночна-Заходняй абласной канфэрэнцыі РКП(б). Канферэнцыя пачала сваю работу 30 снежня. З дакладам выступіў А. Мяснікоў. Ён на падставе рашэнняў ЦК РКП(б) абгрунтаваў неабходнасць абвясціць ССРБ. На гэтай жа канфэрэнцыі была прынята пастанова, у якой гаварылася, што: «VI абласная канфэрэнцыя бальшавікоў лічыць неабходным абвясціць самастойную Сацыялістычную Рэспубліку Беларусь». А. Мяснікоў выказаў прапанову аб пераіменаванні VI Паўночна-Заходняй канферэнцыі ў I з'езд Камуністычнай партыі (бальшавікоў) Беларусі, якая была прынята дэлегатамі. КПБ(б) абвяшчалася складовай і неад'емнай часткай РКП(б). З'езд выбраў кіруючы орган КП(б)Б - Цэнтральнае бюро. 31 снежня адбылося яго першае пасяджэнне. Быў абраны прэзідыум ЦК КП(б)Б у складзе А. Мяснікова, М. Калмановіча и В. Кнорына. Старшынёй прэзідыума быў абраны А. Мяснікоў, сакратаром - В. Кнорын. 31 снежня 1918 г. ЦБ КП(б)Б абмеркавала пытанне пра тэрыторыю БССР, склад Часовага рабоча-сялянскага ўрада БССР і абвяшчэнне Маніфеста пра ўтварэнне БССР. 1 студзеня 1919 г. Маніфест быў абнародаваны. Такім чынам, быў пакладзены пачатак рэальнай нацыянальнай беларускай дзяржаўнасці.

Спіс літаратуры

1. Утварэнне БССР [Электронный ресурс]. - Режим доступа: https://betarask.wikipedia.org/wiki/
2. Гісторыя Беларусі: у 6 т. - Мінск: Экаперспектыва, 2007. - Т.5. Беларусь у 1917 -1945 гг. /А. Вабішчэвіч [і інш.]. - 613 с.

Дрозд Мікіта Сяргеевіч, студэнт 1 курса факультэта інфармацыйных тэхналогій і кіравання Беларускага дзяржайнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі, nikitadrozd2001@gmail.com.
Навуковы кіраўнік: Мікалаева Людміла Віктараўна, загадчык кафедры гуманітарных дысцыплін Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, Mikalayeva@bsuir.by.